

اسفرزه

نام سنتی: قطونا، اسپغول

نام علمی: *Plantago ovata* Forsk.

نام عمومی: Blond plantain, Psyllium

قسمت مورد استفاده: دانه

خصوصیات ظاهری:

دانه‌های قایقی شکل، طول ۳ میلیمتر، خاکستری یا قهوه‌ای روشن، سطح دارای یک لایه موسیلاژی سفید

طبیعت: سرد و تر

افعال: مسکن تشنگی و عطش و حرارت، ملین طبع

موارد مصرف سنتی: تعدیل‌کننده مزاج حار، مسکن

اوجاع حار، موافق معده حار و خشک، مطلق بطن،

مرطب، شکننده حدت صفرا، ملین

موارد مصرف امروزی:

یبوست مزمن، هر جا لازم باشد مدفوع نرم دفع شود

مانند هموروئید، پس از جراحی مقعد یا رکتوم،

بارداری

میزان مصرف:

بزرگسالان: ۳-۶ گرم (یک و نیم تا دو نیم پیمانه سر

پر) تا سه بار در روز

گروه داروسازی سنتی دانشکده طب سنتی

کودکان ۶-۱۲ سال: ۲ گرم (یک پیمانه) تا سه بار در روز

عوارض جانبی:

- در صورت مصرف صحیح دارو احتمال بروز اثرات جانبی کم است. گزارش‌هایی مبنی بر واکنش‌های آلرژیک پوست، دستگاه گوارش و تنفس گزارش وجود دارد.
- در موارد نادر واکنش‌های آلرژیک شدید شامل عطسه، احتقان و خس خس سینه گزارش شده است.
- احتمال ایجاد آسم و واکنش آنافیلاکتیک به علت وجود آنتی ژنها وجود دارد.
- احتمال بروز نفخ و بی اشتهایی وجود دارد.

موارد احتیاط و هشدار:

- به همراه هر پیمانه اسفرزه حداقل یک لیوان آب یا مایعات استفاده شود.
 - عدم مصرف مایعات زیاد همراه اسفرزه باعث انسداد مری یا روده بخصوص در افراد سالمند می‌گردد.
 - در افراد مبتلا به دیابت، قند خون مانیتور شود.
- مصرف در بارداری و شیردهی:**
اطلاعات کافی در دسترس نیست.

موارد منع مصرف:

- کودکان زیر ۶ سال
- سابقه حساسیت به اسفرزه
- تنگی مجرای دستگاه گوارش
- مشکل در بلع

گروه داروسازی سنتی دانشکده طب سنتی

- انسداد روده

- مبتلایان به نارسایی لوزالمعده

- دیابت کنترل نشده

تداخلات:

- به علت ایجاد تأخیر در جذب سایر داروهای خوراکی، رعایت فاصله زمانی مصرف میان داروها لازم است.

- داروهای آنتی دیابت: احتمال بروز هیپوگلیسمی وجود دارد و میزان قند خون باید تحت نظر باشد.

- انسولین: امکان نیاز به کاهش دوز انسولین در افراد وابسته به انسولین وجود دارد.

- کاربامازپین: احتمال کاهش فراهمی زیستی وجود دارد. رعایت فاصله زمانی مصرف و بررسی غلظت پلاسمایی کاربامازپین لازم است.

- لیتیم: احتمال کاهش جذب و غلظت لیتیم وجود دارد.

فرم‌های دارویی موجود در داروخانه فرآورده‌های

طبیعی:

ترکیبی: اسفرزه در ترکیب با سایر مفردات

- شربت لاکسپلاس

- شامپو لادن مرکب

منابع:

۱. عقیلی علوی شیرازی م ح. مخزن الدویه. دائرة المعارف خوردهنیهها و داروهای پزشکی سنتی ایران. تهران: موسسه انتشارات باورداران، ۱۳۸۰.
۲. امین غ. گیاهان متداولترین گیاهان دارویی سنتی ایران. تهران: دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۱۳۸۴.
۳. کمیته تدوین فارماکوپه گیاهی. فارماکوپه گیاهی ایران. تهران: وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، معاونت غذا و دارو، ۱۳۸۱.
4. PDR for herbal medicines. 4th ed. Thomson Reuters, 2007.
5. Jellin JM, Gregory PJ, et al. Pharmacists letter/prescribers letter Natural medicines. Comprehensive databases. 13th ed. Stockton: Therapeutic Research Faculty, 2012.